

El llenguatge Les caselles

Els sufixos **-illa** amb els qual es formen diminutius morfològics de noms substantius, no són pas estranys al català, tal com mostren mots com cordill, jonquill, forquilla, pastilla, sabatilla, facilla, etc. Així, podem haver admès quartilla que ens prové del castellà, sense que aquesta forma, que s'arreglera tot naturalment entre les altres d'identica terminació, ens resulti gens detonant. Però més usuals que aquets disminutius en **-illa** són els formats amb **-ell** i **-ella** (que molt sovint els uns i els altres difereixen del primitiu en alguna cosa més o altrament que un mer diminutiu), com taulell, planella, pomell, portell, portadella, rosella, fontanella, etc. I, anàlogament, de casa hem obtingut casella i no «casilla», que no és sinó la forma del castellà, i que és encara la que molts fan servir usualment, però no sembla pas erraonat de donar-hi el mateix tracte que a quartilla ja que disposant com diposem de casella aquest castellanisme és ben innecessari.

En realitat, amb el mateix valor que casella es pot usar el mot primitiu, casa: Les seixanta-quatre cases o caselles d'un tauler d'escacs. I també, en alguns casos, mots com compartiment, subdivisió o requadre. L'admissió de «casilla» seria, per tant, supèrflua del tot.

Però ens convé insistir sobre casella que ha originat, al seu torn, els derivats encasellament, encasellar i encasellat sovint substituïts per les formes procedents de «casilla»: «encasillament», etc, que caldria evitar decididament. En cert ordre d'idees avui cal recórrer sovint a aquests mots, quan és qüestió de referir-se a la propensió tan actual d'adscriure un poeta, artista, etc a un grup, escola, tendència, «isme», etc, sovint d'una manera massa absoluta i definitiva. ¿Són vàlides, aleshores, les formes encasellar i encasellament? En la mateixa mesura —creiem poder afirmar— que ho són en castellà «encasillar» i «encasillamiento». No hi ha res, en aquest cas, que faci que les formes d'una llengua tinguin un sentit més extens que les de l'altra. Això no obsta, però, perquè alguns expressin les idees de que ara és qüestió amb verbs com catalogar, classificar, pensar o posar una etiqueta, etc.

Suposem que els nostres lectors no consideraran insultant si, finalment, recordem, a més, que «salir de sus casillas» es tradueix per sortir de polleguera.

Albert Jane